

PORTRETE – PERSONALITĂȚI ALE ȘTIINȚEI ȘI CULTURII ROMÂNEȘTI

In memoriam Prof. Dr. Doc. Crișan Mircioiu In memoriam professor Dr. Doc. Crișan Mircioiu

Cristian Bârsu

Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu”, Cluj-Napoca

Prof. Dr. Docent Crișan Mircioiu a fost un maestru al Școlii Medicale Clujene, șeful Clinicii de Chirurgie I (1973-1978) și continuator al profesorilor Iacob Iacobovici, Alexandru Pop și Aurel Nana. De asemenea, a fost un om de o plurivalentă cultură, care a participat activ la toate evenimentele de amploare ale Clujului.

După o scurtă suferință, suportată cu demnitate, a încetat din viață în 17 mai 2009, la Cluj-Napoca. Ajunsese la patriarhală vârstă de peste 95 de ani. Clujul a pierdut astfel unul dintre cei mai apreciați cetățeni de onoare ai săi, inițiator a numeroase manifestări medicale și socio-culturale. Este necesar să subliniem faptul că încă din anii '90 el devenise o legendă vie a orașului. Dotat cu o energie vitală deosebită, care emana din prea-plinul ființei sale, fiind posesor al unei capacități deosebite de a comunica eficient cu cei din jurul său, indiferent de originea lor etnică, starea socială și confesională, Profesorul stabilea o legătură interumană, sufletească, ce conferea interlocutorilor săi o stare de confort și de optimism.

Crișan Mircioiu s-a născut în 20 iulie 1913, la Câmpina, județul Prahova. A urmat școala primară la Moreni (1919-1923), liceul la Câmpina (1923-1930) și a susținut bacalaureatul în iunie 1930, la Ploiești. Deși i-ar fi fost ușor să se înscrie la Facultatea de Medicină din București, rămânând astfel în arealul în care se formase, totuși a ales Clujul pentru a deveni medic. Explicația este furnizată de avântul cu totul remarcabil pe care îl luase Școala Medicală Românească a Clujului, întemeiată în 1919. Era perioada în care la Medicină erau decani personalități precum histologul Ioan Drăgoiu, anatomistul, scriitorul și muzicianul Victor Papilian, farmacologul Gheorghe Martinescu și oftalmologul Dumitru Michail care i-au fost nu numai profesori, ci și exemple de omenie, muncă și dăruire. De asemenea, a avut privilegiul să urmeze cursurile

de chirurgie cu Iacob Iacobovici, medicina internă cu Iuliu Hațieganu, radiologia cu Dimitrie Negru, balneologia cu Marius Sturza, psihiatria cu Constantin Urechea, neurologia cu Ion Minea, igiena cu Iuliu Moldovan, fiziologia cu Ioan Nițescu, istoria medicinei cu Valeriu Bologa ș.a. Și aceștia i-au fost pilde în conturarea carierei sale medicale și în forjarea calităților sale umane. La încheierea studiilor medicale, în 1936, a fost distins cu Magna cum Laude pentru valoarea remarcabilă a tezei sale, pentru care a primit titlul de Doctor în Medicină și Chirurgie.

Debutul carierei sale didactice a avut loc în 1937, când a fost angajat preparator bugetar la Catedra de Anatomie, condusă de Victor Papilian. În paralel a fost preparator la Clinica Medicală I, aflată sub conducerea lui Iuliu Hațieganu, apoi a fost încadrat preparator benevol la Clinica Ginecologică, al cărei director era Cristea Grigoriu. În 1937 s-a transferat ca preparator bugetar la Catedra de Anatomie Patologică, al cărei titular era Titu Vasiliu.

Dorind să fie chirurg, Crișan Mircioiu a activat din 1940 până în 1946 ca preparator la Clinica Chirurgie I, al cărei director era Alexandru Pop. De notat faptul că în perioada 1940-1945 întreaga Facultate de Medicină – ca și facultățile de Drept și de Litere ale Universității din Cluj – au fost în refugiu, la Sibiu. De-a lungul acestor ani (până în 1945) Crișan Mircioiu a participat la cel de-al doilea război mondial. După revenirea la Cluj, a fost asistent la aceeași Clinică timp de trei ani (1946-1949). În anul 1949 a obținut titlul de medic specialist și a fost promovat șef de lucrări, desfășurându-și activitatea sub conducerea lui Aurel Nana. Pe motive politice, în 1952 Crișan Mircioiu a fost retrogradat la funcția de asistent. Sancțiunea a fost severă prin faptul că cel care a semnat această decizie a fost unul dintre mentorii săi, Al. Pop, care îl aprecia pentru calitățile lui de chirurg și pentru cele didactice. Mai mult decât atât, Mircioiu a fost mutat la Clinica Chirurgie III. Aceasta era într-o fază de organizare, iar Disciplina omonimă fusese înființată doar cu un an înainte. În perioada cât a activat în această Clinică (1952-1954), a contribuit nu numai la activitatea didactică și științifică, ci și la mutarea clinicii din sediul de pe strada Câmpeni nr. 4 (fostul Spital de Urgență, din localul Salvării) în clădirea de pe strada Iașilor nr. 16 (pavilionul vechi). În 1954 a fost avansat șef de lucrări la Clinica Chirurgie I (ajungând pentru a doua oară pe aceeași treaptă didactică). În 1960 a devenit medic primar chirurg, iar în 1964 a fost promovat conferențiat la aceeași clinică. În 1970, la vârsta de 53 de ani, a avut bucuria să primească titlul de profesor. A condus Clinica de Chirurgie I din 1973, până în 1978, când a fost pensionat pentru limită de vârstă. Între 1977 și 1978 a fost profesor șef de catedră. Apoi a fost profesor consultant. Începând din anul 1977 a condus doctorate în medicină (timp de aproape trei decenii).

Una dintre coordonatele de bază ale activității sale didactice a fost pregătirea practică a studenților și a cadrelor medicale în domeniul urgențelor chirurgicale și în mod special a abdomenului acut. Astfel se explică supranumele pe care Prof. Mircioiu îl primise de la o parte dintre discipolii săi: „Domnul abdomen acut”.

Este semnificativ faptul că în anul 1956 a fost unul dintre întemeietorii cercurilor științifice studențești. Pe lângă partea didactică, a militat pentru lărgirea orizontului de cultură generală a studenților. În acest scop a organizat în cadrul Clinicii Chirurgie I recitaluri muzicale și întâlniri cu poeți, scriitori, actori, artiști plastici etc.

A colaborat la numeroase lucrări didactice: „Curs de chirurgie generală”, sub redacția Aurel Nana (1950-1951); manualul unic de „Chirurgie”, sub redacția Nicolae Hortolomei și Ion Țurui (1965-1958); „Tratat de patologie chirurgicală”, redactor Theodor Burghel (1975); „Patologie chirurgicală”, redactor Nicu George Ionescu (1983 și 1985) și „Tratat de patologie chirurgicală”, sub redacția Eugen Proca (1986). Prof. Mircioiu a scris monografia „Cancerul glandei mamare” (1988). De asemenea a fost coautor al volumelor „Progrese în chirurgie”, sub redacția Th. Burghel (1971) și „Profilaxia”, redactor Octavian Fodor.

Pentru pregătirea pedagogică a cadrelor didactice a colaborat la redactarea unor ample lucrări medico-culturale și cultural științifice: „Medicina contemporană” (1980), „Clasic și modern în învățământul superior” (1981), „Medicină și societate” (1982), „Pedagogie universitară, tradiție și modernitate, „Experiențe și exigențe” (1987) și „Interdisciplinaritate și dialog în științele medicale și medico-sociale” (1988). Aceste cărți au fost editate sub redacția lui Constantin Gh. Marinescu. La ultimul volum, rolul de redactor secund l-a avut Rene Duda.

Activitatea științifică a lui Crișan Mircioiu s-a concretizat în peste 950 de lucrări științifice și comunicări, dintre care peste 200 au fost publicate. Lucrările au prezentat diferite aspecte ale afecțiunilor chirurgicale tiroidiene, mamare, esofagiene, gastrice - (propunând o tehnică originală de gastrectomie totală) - intestinale, hepatice, biliare ș.a. De asemenea a abordat: chirurgia de urgență, boala cancerosă, patologia vasculară și chirurgia de război. Un loc aparte în preocupările sale a fost ocupat de aspectele deontologiei medicale. A participat cu lucrări științifice la congrese internaționale care au avut loc în: Austria, Bulgaria, Elveția, Franța, Germania, Grecia, Italia, Spania, SUA, Turcia și URSS.

O altă contribuție remarcabilă a fost axată pe istoria medicinei. Din acest domeniu ar fi de menționat elaborarea monografiilor: „Chirurgia secolului XX” (în colaborare cu A. Nana) (1972), „Albert Schweitzer” (1983), „Theodor Billroth, viața și opera” (2002), „Școala Clujeană de Chirurgie (1919-2002)” (2002). De asemenea Prof. Mircioiu a fost unul dintre redactorii cărților „Omăgiu Iuliu Hațieganu” (1985) și „Omăgiu Victor Papilian” (1988). Semnalăm și evocările unor cunoscuți profesori din istoria Facultății de Medicină din Cluj. Acestea au fost incluse în volumele intitulate „Figuri reprezentative ale Medicinii și Farmaciei Clujene” (1980-1988). În plus, a îngrijit publicarea volumelor „Cu steagul înfășurat”, de V. Papilian (1994) și „La a douăzecea aniversare a Universității Daciei Superioare”, de Onisifor Ghibu (2001).

Având o vastă cultură, o putere de muncă deosebită

și o dorință constantă de a răspândi cultura în rândurile populației, Crișan Mircioiu a fost membru fondator al Universității Cultural-Științifice din Cluj, pe care a condus-o timp de peste trei decenii (1976-2009). După 1990 a activat în cadrul Asociației ASTRA.

A fost membru în diferite societăți științifice din țară: Uniunea Societăților de Științe Medicale din România, Societatea Română de Istoria Medicinii și Asociația Oamenilor de Știință - fiind vicepreședintele Filialei din Transilvania. A fost membru emerit al Academiei de Științe Medicale, membru de onoare al Societății de Chirurgie Hepato-Bilio-Pancreatică din Cluj-Napoca, membru de onoare al Societății de Chirurgie din Timișoara, membru fondator și membru de onoare al Ordinului Medicilor din România, membru fondator și membru de onoare al Societății Medicilor Scriitori și Publiciști din Cluj-Napoca etc. Începând din 1994 a îndeplinit mandatul de președinte al filialei Cluj a Societății Române de Chirurgie. Pe plan internațional a făcut parte din: Uniunea Medicală Balcanică, Societatea Internațională de Chirurgie, Societatea Europeană de Chirurgie Experimentală și Societatea de Medicină Generală din Austria. A fost unul dintre membrii fondatori ai Societății Internaționale de Chirurgie Digestivă.

A făcut parte din colegiile de redacție ale revistelor „Clujul Medical”, „Chirurgia” și „Palestrica Mileniului III”.

Ca o încununare a realizărilor sale, a fost distins cu titlul de Doctor Honoris Causa al Universităților din Craiova, Constanța, Oradea și Târgu Mureș.

I s-a decernat Diploma de Excelență din partea Prefecturii și Consiliului Județean Cluj pentru participarea la cel de-al doilea război mondial. De asemenea, i s-a conferit „Medalia de Veteran de Război” (1941-1945), Ordinul „Steaua României” clasa a V-a cu spade și panglică de virtute militară, Ordinul „Coroana României” în grad de Cavaler și Crucea „Regina Maria” gradul II, pentru fapte de merit pe frontul de Est (1941-1944).

După 1990 i s-a acordat titlul de cetățean de onoare al municipiului Cluj-Napoca și cetățean de onoare al orașelor Câmpina și Săliște.

O altă fațetă a activității sale plurivalente a fost îndreptată spre promovarea și dezvoltarea educației fizice și sportului în învățământul superior. Ca apreciere a aportului său în acest domeniu, i s-a decernat Diploma de Onoare a Clubului Sportiv „Universitatea” Cluj. Cu câteva luni înainte de a se stinge din viață, a început să sprijine demersurile înființării unei societăți naționale de educație fizică și sport, inițiativă a Prof. Dr. Traian Bocu.

Cu ocazia împlinirii vârstei de 95 de ani, Primăria Municipiului Cluj-Napoca l-a aniversat pe Profesorul Doctor Docent Crișan Mircioiu, în iulie 2008. În septembrie 2008, U. M. F. „Iuliu Hațieganu” și Filiala Cluj a Academiei de Științe Medicale l-au serbat printr-o gală din ciclul „Medicină, artă, cultură”, condus de Prof. Dr. Nicolae Hâncu.

Crișan Mircioiu va rămâne în memoria celor care l-au cunoscut ca un remarcabil profesor, chirurg experimentat, medic cu o vastă cultură, om de profundă omenie, ales cetățean de onoare al Clujului și marele rector al Universității Cultural-Științifice din Cluj.